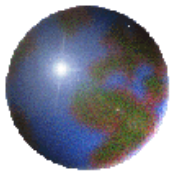
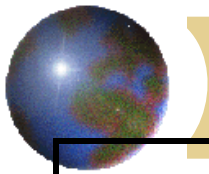

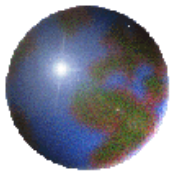
Doba předmoderní (středověké říše)	Doba moderní (19. století)	Doba postmoderní (70. léta 20. století)
Plurální stabilní identita pravidlem (místní, etnicko – jazyková, náboženská)	Homogenizace a teritorializace identity – národ překlenuje všechny ostatní typy skupin	Deteritorializace a pluralizace identity

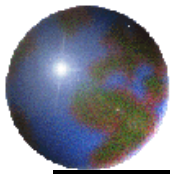
Doba předmoderní (středověké říše)	Doba moderní (19. století)	Doba postmoderní (70. léta 20. století)
Největší relevanci mělo náboženství a zděděné postavení v dané sociální struktuře	Klíčovou důležitostí získává územně – politická a jazykově – etnická příslušnost	Národní identita přestává být primární – mnohost vzájemně se překrývajících vztahů

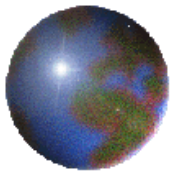
Doba předmoderní (středověké říše)	Doba moderní (19. století)	Doba postmoderní (70. léta 20. století)
Vertikální sociální stratifikace	Teritoriálně – kulturní segmentace Asimilující a vylučující politiky národních států	60. léta 20. století – emancipační hnutí minorit Uznání kulturně – skupinové rozmanitosti

Doba předmoderní (středověké říše)	Doba moderní (19. století)	Doba postmoderní (70. léta 20. století)
Tradiční panství	Vnitřní mír – potenciální válka na hranicích Třídní konflikty	Interní kulturní pluralizace – možné interní konflikty Etnické konflikty

Doba předmoderní (středověké říše)	Doba moderní (19. století)	Doba postmoderní (70. léta 20. století)
Soběstačné lokální komunity - diverzita	Centralizace moci, rozvoj dělby práce – jazykově – kulturní standardizace (povinná školní docházka)	Období globalizace – nárůst horizontální mobility

✚ vznik moderních národních států - národní integrace, která je současně kulturní asimilací

Argumentace:

a)

britští liberálové 19. století - asimilace je v zájmu menšin samotných, neboť jejich jazyk a zvyky představují bariéru intelektuálního, morálního i materiálního rozvoje

(univerzalistická víra v pokrok lidstva)

b) hegelovsko - marxistická tradice

Hegel - dějiny považoval za nutný samopohyb světového ducha a organizaci lidstva do národních států za vrchol vývoje (evolucionismus) - vyspělé národy tedy mají právo civilizovat zaostalé etnické kmeny a tak je přibližovat k obecně - lidskému údělu

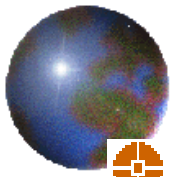
c)

kulturní asimilace považována za základní podmínku fungování liberálně - demokratické společnosti

* pokud lidé mluví rozdílnými jazyky a mají odlišnou kulturu, nemohou sdílet a vytvářet společný veřejný prostor, nemají pocit sounáležitosti

- ⊕ etnicko – kulturní loajalita znemožňuje principy demokratické vlády
- ⊕ !členství v etnicko – kulturní skupině předurčuje i politické preference
- ⊕ **HOMOGENNÍ NÁROD** (překrytí kulturně – skupinové identity s geografickými hranicemi státu)
 - ⊕ Nutný pro stabilní a legitimní moc a fungování většinové demokracie –
 - ⊕ teprve na kulturně homogenním pozadí se může rozvíjet soutěž zájmů, idejí etc.
- ⊕ Změna tohoto postoje až v 60. letech 20. století – v důsledky pol. změn

Historický a evropský kontext migrace

Situace po 2. světové válce

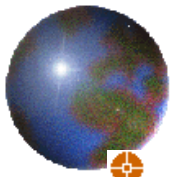
Evropa se mění v kontinent imigrace

1. období v letech 1950-1973/4

- Primární pracovní migrace
- Nábor zahraničních pracovníků (neřízena, neomezeně)
- 1973 ukončení přijímání nových pracovníků

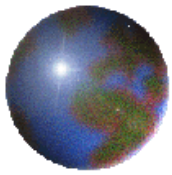
2. období v letech 1970-1989/90

- Sekundární migrace
- Slučování rodin, feminizace migrace
- kanál pracovní migrace zúžil a dovoloval vstup vysoce odborně vybaveným imigrantům, druhou možností byla migrace ilegální.

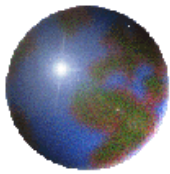

3. období po roce 1989/90

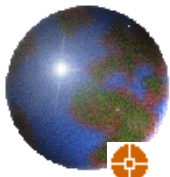
- ⊕ ukončení studené války v letech 1989–90 s podstatným nárůstem počtu migrantů žádajících azyl a ilegálních migrantů. To přispělo k diverzifikaci jak zemí původu migrantů, tak počtu evropských zemí ovlivněných mezinárodní migrací.
- ⊕ Postoje k žadatelům o azyl negativnější
 - ⊗ Přijímání uprchlíků z komunistického bloku – potvrzení západní ideologie
 - ⊗ 80.-90.léta – azyl v podstatě jediným legálním kanálem pro vstup
 - ⊗ V roce 1983 bylo v Evropě registrováno 70.000, v roce 1989 350.000 a v roce 1992 697.000 žadatelů o azyl. Od tohoto roku se počet žadatelů snížil v závislosti na nových, přísnějších podmínkách k získání azylu. V roce 1998 bylo žadatelů 366.000.

- ⊕ Restriktivní imigrační politika
- ⊕ Obchod s lidmi, novodobé otroctví
- ⊕ Regularizace migrace
 - ⊞ Od roku 1980 v zemích současné EU regularizováno 5 miliónů nelegálních přistěhovalců
- ⊕ Migrace v současnosti
 - ⊞ Riziko kulturní – ztráta identity
 - ⊞ Riziko sociální – krize sociálního státu
 - ⊞ Riziko bezpečnostní - terorismus

- ⊕ Základní modely imigrační politiky
- ⊕ Situace do 90. Let 20. Století
- ⊕ **1. Diskriminační model (diferenčně – exkluzivní)**
- ⊕ Dočasný a návratná pobyt
- ⊕ Participace pouze na trhu práce
- ⊕ Komplikovaný přístup k občanství
- ⊕ Německo, Rakousko, Švýcarsko
- ⊕ **2. Asimilační model**
- ⊕ Jednostranný proces rychlé adaptace jednotlivce do společnosti
- ⊕ Rychlé získání občanství vs. vzdání se původní identity ve veřejném prostoru
- ⊕ Občansko-politická integrace – kulturně-sociální asimilace
- ⊕ Kulturně-skupinová odlišnost čistě soukromá záležitost
- ⊕ Francie

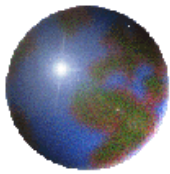

3. Pluralitní/multikulturní model

- Imigrantům zaručena politická integrace a současně podpora jejich sociokulturní rozdílnosti
- Základní jednotkou integrace: etnicko-kulturní skupina (*komunita*)
- Kanada, Austrálie, Švédsko, Velká Británie, Nizozemí

90.léta 20. století – konvergence přistěhovaleckých politik zemí EU a Nového Světa

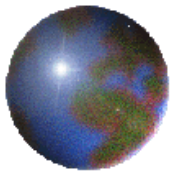
- Sebedefinice – přistěhovalecké země
- Integrace: dvoustranná společenská smlouva mezi příchozím a přijímací společností
 - Břímě leží především na příchozím
- Hledání rovnováhy mezi imperativem asimilace přistěhovalců do občanského národa a uznáním jejich svobody udržovat svá socio-kulturní specifika
 - Rovnováha mezi úskalími francouzského asimilačního modelu občanské integrace jednotlivců a britského pluralistického modelu *multikulturní integrace skupin*
- Občanská asimilace: právní řád, politické instituce

✚ Jádno kultury občanského státu

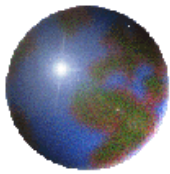
- ✚ Proceduralistické hodnoty svobody, demokracie, rovné příležitosti
- ✚ Praktický předpoklad integrace – znalost jazyka

- ✚ Obhajoba liberálního multikulturalismu
 - 60. Léta – emancipační hnutí minorit, zmnožení životních stylů
 - Absence jediné národní kultury s jedinou sadou hodnot závazných pro všechny – nemůžeme chtít po přistěhovalcích, aby se asimilovali
 - Maximalistické pochopení standardů lidských práv
 - Integrace
 - Asimilace do občanského národa, nikoliv do životního stylu

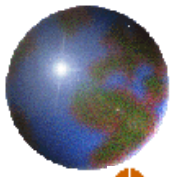

Integrace mezi asimilacionismem a multikulturalismem

- ✦ Spor dvou protikladných konceptů rovnosti
- ✦ Osvícenský koncept občanské individuální rovnosti
- ✦ odložení tradičních skupinových vazeb – klanových, etnických, náboženských (osvobození od skupinových pout)
- ✦ Právo na asimilaci do národní kultury
- ✦ Pasivní nositel jedné z mnoho partikulárních tradic se stává aktivním nositelem jednoho univerzálního rozumu (instituce, symboly, diskurz politického národa)
- ✦ Velké národy Evropy – nositelé všelidského rozumu a pokroku
 - ✦ Asimilace Bretoňců, Okcitánců, Skotů, Velšanů – východ ze světa iracionálních kmenových předsudků do světa racionální svobodné volby

- ⊕ Kritika falešného universalismu osvícenství
- ⊕ Univerzalita a neutralita veřejné identity občanského národa falešná – odpovídá skupině, která má ve společnosti kulturně hegemonní postavení
- ⊕ Britská identita – neměla neutrální vztah k identitě irské, skotské, velšské – výraz nadvlády anglosaské identity nad ostatními
- ⊕ Americká národní identita – primát protestantismus, kultura WASP
- ⊕ Veřejná kultura nebyla neutrální k etnickým, náboženským skupinám, k pohlaví, sexuální orientaci
- ⊕ Nositelé menšinových rysů – potlačení rysů vlastní skupiny rysy jiné skupiny, která měla moc k tomu, aby je vyhlásila za atributy obecného lidství a normality
- ⊕ Odpověď – kulturní pluralismus (multikulturalismus)

Multikulturalismus

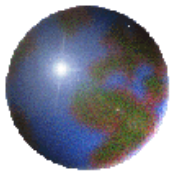
- • Poválečné období - Evropa - oslabení asimilacionismu, USA - opuštění segregace
- • 60. léta - rozvoj konzumní společnosti, sociální hnutí, zmnožení životních stylů, množství subkultur - idea homogenního většinového obyvatelstva v západních státech otřesena + maximalisticky pochopené standardy lidských práv

Redukce kulturních podmínek členství ve společnosti na osvojení liberálně-demokratických hodnot a jazyka + dodržování LP - vede k multikulturalismu de facto

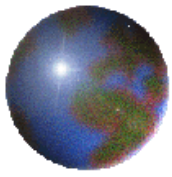
- MK tedy nejdříve nezamýšleným důsledkem zajišťování nediskriminace a rovných příležitostí JEDNOTLIVCE (učebnicový příklad MK - důsledek hnutí za občanská práva

- logika věci nechává sklouznout do kolektivismu (pokud chceme zajistit nediskriminaci jednotlivců na základě barvy pleti, etnicity, pohlaví, náboženství etc. - chtě nechtě musíme lidi rozdělit do těchto skupin!, pokud chceme formulovat antidiskriminační pravidla

60. -70.léta změna - liberální MK se mění v komunitaristický MK

- ❖ pluralita skupinových identit - cílové veřejné dobro
 - ❖ přechod od respektu ke skupinové příslušnosti jednotlivce k oslavě plurality skupin (uzavřené komunity)
 - ❖ KULTURA se stává hlavním terénem zápasu o uznání různých skupin, zatímco nerovné postavení jednotlivců v socioekonomické struktuře jde stranou
- ❖ (citace Barša 2003:95-)

Podoby komunitaristického MK

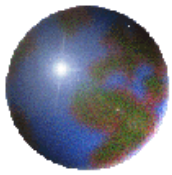
❖ USA - zápas o dvojjazyčnou výuku v základních školách s velkou mírou hispánského obyvatelstva, zavádění nových disciplín - gender, black či Jewish studies, Austrálie a Kanada - MK státní ideologií

⑩ ❖ Západní Evropa - ožívání endogenních etnických a regionálních skupinových identit (Baskové, Irové, Vlámové, Bretoňci etc.)

⑩ ❖ MK se používá od 70.let výhradně ve vztahu k imigrantům - politika UK (1966), Švédsko (1975), Nizozemí (1983) - „community based approach“

⑩ ❖ !výsledek - vzrůstající segregace přistěhovaleckých skupin, nedostatečná socio-ekonomická a občansko-politická integrace

⑩ ❖ změna přístupu - od podpory skupinové diverzity zpět k podpoře individuální občanské integrace, zpět z kultury na strukturu - Švédsko od 80.let, USA od 1997, Nizozemí - 1994 (Zákon o integraci 1998), UK - strategie - Safe Border, Safe Haven 2002

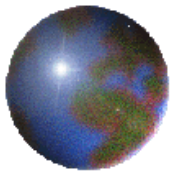

MK: liberální a komunitaristický

- ✚ Kritika falešného univerzalizmu může probíhat dvojím směrem:
- ✚ 1. odmítnutí samotného ideálu univerzalizmu a přijetí opačné pozice - (partikularismus) - komunitaristický MK
- ✚ 2. snaha dosáhnout pravého univerzalizmu - liberální MK

Liberální mk	Komunitaristický mk
Právo na diferenci doplňuje právo na asimilaci	Právo na diferenci nahrazuje právo na asimilaci
Právo na diferenci - prostředek nastolení rovnosti lidí jako příslušníků lidského druhu	Právo na diferenci - cíl sám o sobě, nastolení rovnosti lidí jako příslušníků zvláštních skupin
Universalita občanského národa nespočívá v jeho homogenizaci (jak se domnívali fran.republikáni), ale v jeho vnitřní diferenciaci	
Pluralistický universalismus	partikularismus
Skupinová identita - sociální konstrukce, věc volby	Skupinová identita - osudová, výlučná

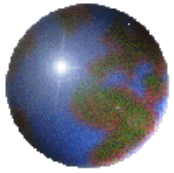

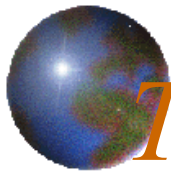
• někteří liberálové kritizují mk samotný

- stále častější ztotožňování mk s pouhým komunitaristickým

Např. Brubaker (2001) kritika - původně universalistický ethos mk nahrazen partikularistickým uzavíráním lidí do mýtů výlučnosti jejich skupiny a namísto posilování slabých a zahrnování vyloučených se politika skupinové difference stala nástrojem moci, bohatství a statusu elit etnických a rasových menšin (u nás - reprezentace Romů) - tedy těch, kteří jsou dobře integrováni a patří mezi privilegované vrstvy

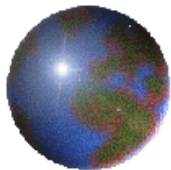
- Obdobná kritika mk z liberálních a universalistických pozic se v reakci na sociální vyloučení přistěhovalců a islámský fundamentalismus (Sartori 2005)
- Citace Barša 2003: 111

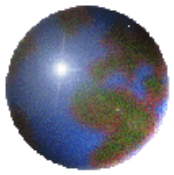
Tříúrovňová typologie integrace

Integrace kulturní Záporná alternativa	Asimilace Tavící tyglík Kulturní pluralismus Kulturní segregace
Integrace sociálně – ekonomická Záporná alternativa	Úplná asimilace Částečná asimilace Ekonomická segregace
Integrace občansko – politická Záporné alternativy	Asimilace Akomodace Politická segregace Etnicko – kulturní konflikt

Opatření vedoucí k úspěšné integraci menšin

Integrace sociálně - ekonomická	Integrace občansko - politická	Integrace kulturní
Rovnost příležitostí	Rovnost práv a participace	Rovné uznání a ochrana kultur
Nediskriminace Jazykově – kulturní podmínky integrace Afirmativní akce		Legislativní výjimky Multikulturalismus ve školství a veřejném životě

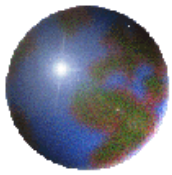

- ⊕ Liberální kritikové MK – vazba mezi kulturní a a socioekonomickou asimilací
 - ⊕ Předmoderní způsob života původních obyvatel Ameriky, Austrálie s sebou nese segregaci od mainstreamové společnosti
- ⊕ Slučitelnost kultury s požadavky postindustriální společnosti
- ⊕ Etnická rezidenční segmentace a profesní specializace z hlediska liberálních norem přijatelná, pokud je zajištěn průměrný životní standard (př. Vietnamští přistěhovalci)
- ⊕ Pokud ekonomická nika s sebou nese nízký status – nepřijatelné (ti, které česká většina identifikuje jako Romy)
- ⊕ Návrat asimilace v liberální kritice MK nemusí znamenat návrat k asimilacionismu (respekt kulturní plurality bez esencealizace a segregace; integrace jednotlivců bez vnucování jediného způsobu života)

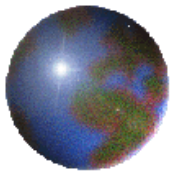
Je integrace přistěhovalců realizovatelná?

- ✚ **Nárůst sociálně – ekonomické fragmentace západních společností**
- ✚ **Nárůst kulturně – skupinové rozmanitosti**
- ✚ **Hledání útočiště v exkluzivních identitách a kulturách (etnické, rasové, náboženské)**
- ✚ **Kulturní homogenita – hegemonie majority (kritika modelu „*melting pot*“)**

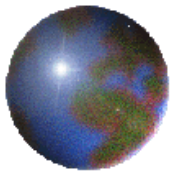
*Dvoudimenzionální model akulturace
(Berry, 1980, 1997)*

Stupeň identity s rodnou kulturou	Stupeň identity s novou kulturou	
	vysoký	nízký
Vysoký	integrace	separace
nízký	asimilace	marginalizace

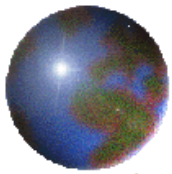
Faktory ovlivňující proces integrace

- ⊕ Věk
- ⊕ Pohlaví
- ⊕ Úroveň vzdělání
- ⊕ Kulturní distance
- ⊕ Mezigenerační transmise hodnot
- ⊕ Akulturační stres

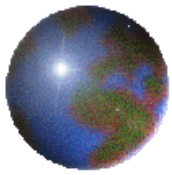
Generační rozdíly v procesu integrace

- ✿ První generace – orientace na minulost, separace
- ✿ Druhá generace – tendence asimilovat
- ✿ Třetí generace – integrace versus de-asimilace („*návrat ke kořenům*“)
- ✿ „*Vnuk se snaží vzpomenout na to, co se syn snaží zapomenout.*“ (M. L. Hansen)

Kulturní distance

- ⊕ Stupeň vzdálenosti hostitelské země ke kultuře země původu imigrantů
- ⊕ Dijker (1987) „Postoje alochtonů vůči Surinamcům, Turkům a Maročanům“
 - Pozitivnější postoje vůči Surinamcům
- ⊕ Forbes (1999) – studie „Identita skotských Pákistanců“
 - Jsem muslim 97%
 - Jsem Pákistánec 46%
 - Jsem Skot 22%
 - Jsem černý 26%
 - Jsem Brit 9%
- ⊕ Nauck (2001) – studie adaptace různých etnik v Německu
 - Nejlépe se adaptují Italové
 - Nejhůře se adaptují Turci (tendence k segregaci, etnická homogenita při výběru partnerů)

Mezigenerační transmise hodnot

- ⊕ Předávání hodnot původní kultury od rodičů k dětem
 - Mezigenerační konflikty

- ⊕ Etnicita - zásadní pro vymezení skupinové identity minorit

- ⊕ Vynalézání tradic (*invention of tradition*)
 - Umělá konstrukce vlastní identity
 - Posilování sebeúcty

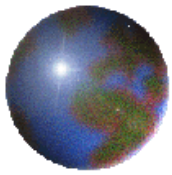
Akulturační stres

⊕ Kulturní šok

- ⊞ negativní hodnocení a iritace při prožívání cizosti v jiné kultuře

⊕ Etnická identita – akulturační stres

- Vysoké hodnocení vlastní etnické identity, devalvace hostitelské kultury – snížení stresu
- Vysoká identifikace s vlastní etnickou skupinou – přesvědčení o existenci externí podpory
- Vysoké lpění na etnické identitě – terč diskriminace

Faktory ovlivňující intenzitu kulturního šoku (Furnham, Bochner 1996)

- ✚ Námaha – naučené strategie jednání často nefungují
- ✚ Bezmocnost – neúspěchy
- ✚ Zmatení rolí – imigrant neví, co se od něj očekává a co může on očekávat od druhých
- ✚ Vnímání odlišnosti – obtíže při respektování a internalizaci norem a hodnot cizí kultury
- ✚ Stesk
- ✚ Ztráta statusu - frustrace

Reintegrační šok – „návrat do cizího domova“

- ❖ **Odcizení od rodiny a přátel**
 - Pokud je člověk v cizině sám – ztráta kontinuity společného příběhu
- ❖ **Změna hodnotové orientace a životních postojů**
 - Pobyt v ekonomicky slabých zemích – kritika excesivní konzumní kultury bohatého Severu
 - Syndrom Červeného kříže
- ❖ **Ztráta profesních a soukromých kompetencí**
 - Pobyt v cizině – odlišné činnosti
 - Soukromý život – postradatelnost